

WYMAGANIA EDUKACYJNE – Historia – klasa 7.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca Uczeń:	Ocena dostateczna (Uczeń spełnia wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania oceny dopuszczającej oraz:)	Ocena dobra (Uczeń spełnia wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania oceny dostatecznej oraz:)	Ocena bardzo dobra (Uczeń spełnia wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania oceny dobrej oraz:)	Ocena celująca (Uczeń spełnia wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania oceny bardzo dobrej oraz:)
1. Kongres wiedeński	• wyjaśnia znaczenie terminów: restauracja, legitymizm, równowaga europejska • zna daty obrad kongresu wiedeńskiego (1814–1815) • wskazuje na mapie państwa decydujące na kongresie wiedeńskim • podaje przyczyny zwołania kongresu	• wyjaśnia znaczenie terminów: abdykacja, Święte Przymierze • zna daty: bitwy pod Waterloo (18 VI 1815), podpisania aktu Świętego Przymierza (IX 1815) • prezentuje główne założenia ładu wiedeńskiego • przedstawia	• zna datę „stu dni” Napoleona (III–VI 1815) • identyfikuje postacie: Aleksandra I, Charles’a Talleyranda, Klemensa von Metternicha • omawia przebieg „stu dni” Napoleona • przedstawia okoliczności powstania Świętego Przymierza	• identyfikuje postacie: Roberta Stewarta Castlereagha, Franciszka I, Fryderyka Wilhelma III • wskazuje na mapie zmiany terytorialne w Europie po kongresie wiedeńskim oraz państwa Świętego Przymierza • przedstawia cele i działalność Świętego Przymierza	• ocenia postawę Napoleona i Francuzów w okresie jego powrotu do kraju • ocenia zasady, w oparciu o które stworzono ład wiedeński • ocenia działalność Świętego Przymierza

	wiedeńskiego	decyzje kongresu dotyczące ziem polskich			
2. Rewolucja przemysłowa	• wyjaśnia znaczenie terminów: industrializacja, rewolucja przemysłowa, maszyna parowa • zna datę udoskonalenia maszyny parowej (1763) • identyfikuje postać Jamesa Watta • wymienia przyczyny rewolucji przemysłowej	• wyjaśnia znaczenie terminów: manufaktura, fabryka, urbanizacja, kapitał, kapitaliści, robotnicy, proletariatus • identyfikuje postacie: Samuela Morse’a, George’a Stephensona • wymienia gałęzie przemysłu, które rozwinęły się dzięki zastosowaniu maszyny parowej • omawia	• zna daty: skonstruowania silnika elektrycznego (1831), skonstruowania telegrafu (1837) • identyfikuje postać Michaela Faradaya • wskazuje na mapie państwa, na których terenie rozwinęły się w XIX w. najważniejsze zagłębia przemysłowe Europy – wyjaśnia okoliczności narodzin przemysłu w XIX w. • przedstawia konsekwencje zastosowania maszyny parowej dla rozwoju	• wyjaśnia znaczenie terminów: cywilizacja przemysłowa, metropolia • – zna datę pierwszego telegraficznego połączenia kablowego między Ameryką i Europą (1866) • przedstawia gospodarcze i społeczne skutki industrializacji • wyjaśnia znaczenie wynaleźnia elektryczności dla rozwoju przemysłu i komunikacji	• identyfikuje postacie: Thomasa Newcomena, Charlesa Wilemsona’a, Thomasa Davenporta • wyjaśnia okoliczności narodzin przemysłu w XIX w. • opisuje sposób działania maszyny parowej • ocenia gospodarcze i społeczne skutki rozwoju przemysłu w XIX w.

		wpływ zastosowania maszyny parowej na rozwój komunikacji	przemysłu		
3. Nowe idee polityczne	• wyjaśnia znaczenie terminów: ideologia, proletariat, ruch robotniczy, strajk, związek zawodowy • identyfikuje postać Adama Smitha	• wyjaśnia znaczenie terminów: liberalizm, konserwatyzm, socjalizm • identyfikuje postacie: Edmunda Burke’a, Karola Marksa • przedstawia okoliczności narodzin liberalizmu, konserwatyzmu i ruchu robotniczego	• wyjaśnia znaczenie terminów: wolna konkurencja, komunizm, idee narodowe • identyfikuje postacie: Giuseppe Mazziniego, Henriego de Saint-Simona, Roberta Owena, Fryderyka Engelsa – charakteryzuje założenia liberalizmu, konserwatyzmu, socjalizmu i komunizmu	• zna datę wydania <i>Manifestu komunistycznego</i> (1848) • –przedstawia okoliczności narodzin liberalizmu, konserwatyzmu i ruchu robotniczego • wyjaśnia różnice między socjalistami i komunistami – wyjaśnia rolę związków zawodowych w rozwoju ruchu robotniczego	• wyjaśnia znaczenie terminów: czartyzm, falanster • zna daty: ruchu czartystów (1836–1848) • opisuje narodziny ruchu czartystów, ich postulaty oraz skutki działalności • ocenia wpływ nowych ideologii na życie społeczne i polityczne w pierwszej połowie XIX w.

4. Przeciwno Świątemu Przymierzu	– wyjaśnia znaczenie terminu Wiosna Ludów – zna datę Wiosny Ludów (1848–1849) - wskazuje na mapie państwa, w których wybuchła Wiosna Ludów; - wymienia przyczyny Wiosny Ludów	– wyjaśnia znaczenie terminów: rewolucja lipcowa, rewolucja lutowa, parlament frankfurcki - zna daty: rewolucji lipcowej we Francji (1830), wybuchu Wiosny Ludów we Francji (II 1848) - identyfikuje postacie: Mikołaja I, Ludwika Napoleona Bonapartego, Franciszka Józefa I - wskazuje na mapie państwa, które	– zna daty: uzyskania niepodległości przez Grecję (1829), powstania w Belgii (1830), zwołania parlamentu frankfurckiego (V 1848), wybrania Ludwika Napoleona Bonapartego prezydentem Francji (XII 1848), stłumienia powstania węgierskiego (1849), wojny krymskiej (1853– 1856) - identyfikuje postacie: Klemensa von Metternicha, Aleksandra II - wskazuje na mapie państwa, w których w latach 1815– 1847 wybuchły rewolucje i	– wyjaśnia znaczenie terminów: dekabryści, bankiety – zna daty: wybuchu antytureckiego powstania w Grecji (1821–1822), powstania dekabrystów (XII 1825), uznania niepodległości Belgii (1831), wybuchu Wiosny Ludów w Prusach, Austrii na Węgrzech i we Włoszech (III 1848), powstania robotniczego w Paryżu (VI 1848) - identyfikuje postacie: Karola X, Ludwika Filipa, Lajosa Kossutha, Józefa Bema Karola Alberta - przedstawia cele, przebieg i skutki powstania dekabrystów - opisuje przebieg	– przedstawia przebieg i skutki walki Greków o niepodległość – ocenia znaczenie Wiosny Ludów dla państw i narodów europejskich - omawia rolę parlamentu frankfurckiego w procesie jednoczenia Niemiec
---	--	---	--	--	---

		uzyskały niepodległość w pierwszej połowie XIX w. • przedstawia przyczyny i przejawy walki z ładem wiedeńskim • przedstawia skutki Wiosny Ludów we Francji, Prusach, Austrii, na Węgrzech i w państwach włoskich	powstania narodowe oraz państwa zaangażowane w wojnę krymską • omawia przyczyny, przebieg i skutki rewolucji lipcowej we Francji • wymienia przyczyny i skutki wojny krymskiej	Wiosny Ludów we Francji, Prusach, Austrii, na Węgrzech i w państwach włoskich	
1. Po upadku Księstwa Warszawskiego	• wyjaśnia znaczenie terminu uwłaszczenie • zna datę powstania Królestwa Polskiego, Wielkiego	• wyjaśnia znaczenie terminu ziemie zabrane • zna daty: reformy uwłaszczeniowej w Wielkim	• wyjaśnia znaczenie terminu protektorat • zna daty: nadania wolności osobistej chłopom w zaborze pruskim (1807), powołania sejmu prowincjonalnego	• zna datę otwarcia Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Lwowie (1817) wyjaśnia, jaką rolę pełniła Rzeczpospolita Krakowska w	• zna datę wprowadzenia obowiązku szkolnego w zaborze pruskim (1825) • ocenia skutki reformy

	Księstwa Poznańskiego i Wolnego Miasta Krakowa (1815) wskazuje na mapie podział ziem polskich po kongresie wiedeńskim	Księstwo Poznańskim (1823), zniesienia pańszczyzny w zaborze austriackim (1848) - charakteryzuje ustrój Wielkiego Księstwa Poznańskiego - opisuje ustrój Rzeczypospolitej Krakowskiej - charakteryzuje rozwój gospodarczy zaboru pruskiego - opisuje sytuację gospodarczą w zaborze austriackim	w Wielkim Księstwie Poznańskim (1824) - identyfikuje postacie: Antoniego Radziwiłła, Edwarda Raczyńskiego, Tytusa Działyńskiego, Józefa Maksymiliana Ossolińskiego - omawia proces uwłaszczania chłopów w zaborze pruskim	utrzymaniu polskości - porównuje sytuację gospodarczą ziem polskich pod zaborami - przedstawia warunki rozwoju polskiej kultury i oświaty w zaborze pruskim i Galicji	uwłaszczeniu w zaborze pruskim ocenia politykę władz zaborczych wobec Polaków w zaborze pruskim i austriackim
2. W Królestwie Polskim	zna datę nadania konstytucji	wyjaśnia znaczenie terminów:	zna daty: otwarcia uniwersytetu w Warszawie	zna daty: powstania Towarzystwa	wymienia wady i zalety ustroju Królestwa

	Królestwu Polskiemu (1815) • identyfikuje postacie: Adama Mickiewicza, Piotra Wysockiego • wskazuje na mapie zasięg Królestwa Polskiego • wymienia organy władzy określone w konstytucji Królestwa Polskiego	kaliszanie, konspiracja • zna daty: objęcia władzy przez Mikołaja I (1825), zawiązania Sprzysiężenia Podchorążych (1828) – identyfikuje postacie: Aleksandra I, wielkiego księcia Konstantego, Mikołaja I, Franciszka Ksawerego Druckiego–Lubeckiego, Stanisława Staszica, Waleriana Łukasińskiego • charakteryzują ustrój Królestwa Polskiego	(1816), działalności Towarzystwa Filomatów (1817–1823), wprowadzenia cenzury w Królestwie Polskim (1819), założenia Banku Polskiego (1828) • identyfikuje postacie: Józefa Zajączka, Juliana Ursyna Niemcewicza, Adama Jerzego Czartoryskiego, Wincentego • i Bonawentury Niemojowskich • wskazuje na mapie najważniejsze okręgi przemysłowe w Królestwie Polskim • przedstawia reformy gospodarcze Franciszka	Kredytowego Ziemskiego (1825), wystąpienia kaliszan (1820) • identyfikuje postacie: Stanisława Kostki Potockiego, Tadeusza Czackiego, Tomasza Zana • wskazuje na mapie Kanał Augustowski • wyjaśnia, jaką rolę w życiu Królestwa Polskiego pełnił wielki książę Konstanty • charakteryzuje działalność kulturalno–oświatową Polaków na ziemiach zabranych • przedstawia	Polskiego • ocenia rozwój gospodarczy Królestwa Polskiego • omawia różnice pomiędzy opozycją legalną i nielegalną w Królestwie Polskim • ocenia stosunek władz carskich do opozycji legalnej i nielegalnej
--	---	--	--	--	---

		• opisuje rozwój przemysłu w Królestwie Polskim • omawia rozwój kultury i edukacji w Królestwie Polskim • wymienia przykłady organizacji spiskowych i ich cele	Ksawerego Druckiego–Lubeckiego • przedstawia sytuację na wsi w Królestwie Polskim	okoliczności powstania opozycji legalnej i cele jej działalności • opisuje okoliczności powstania organizacji spiskowych	
3. Powstanie listopadowe	• wyjaśnia znaczenie terminu noc listopadowa • zna daty: wybuchu powstania listopadowego (29/30 XI 1830), bitwy pod Olszynką Grochowską (II 1831), wojny polsko–	• wyjaśnia znaczenie terminów: dyktator, detronizacja • zna daty: detronizacji Mikołaja I i zerwania unii z Rosją (25 I 1831), bitwy pod Ostrołęką (V 1831), bitwy o	• zna daty: przejęcia dyktatury przez Józefa Chłopickiego (XII 1830), • identyfikuje postacie: Ignacego Prądzyńskiego, Emilii Plater, Józefa Bema, Iwana Dybicza, Iwana Paskiewicza • wskazuje na mapie tereny poza Królestwem	• zna daty: bitwy pod Stoczkiem (II 1831), bitew pod Wawrem i Dębem Wielkim (III 1831), bitew pod Iganiami i Boremlem (IV 1831) • identyfikuje postacie: Józefa Sowińskiego, Jana Skrzyneckiego, Jana Krukowieckiego, Józefa Dwernickiego	• identyfikuje postacie: Michała Radziwiłła, Macieja Rybińskiego, Antoniego Giełguda • ocenia postawy wodzów powstania listopadowego

	–rosyjskiej (II–X 1831) • identyfikuje postacie: Piotra Wysockiego, Józefa Chłopickiego • wymienia przyczyny powstania listopadowego	Warszawę (6–7 IX 1831) – identyfikuje postacie: wielkiego księcia Konstantego, Adama Jerzego Czartoryskiego • wskazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew powstania listopadowego • wyjaśnia, jakie znaczenie dla powstania listopadowego miała detronizacja cara Mikołaja I • omawia przyczyny klęski	Polskim, na których toczyły się walki podczas powstania w latach 1830–1831 • opisuje przebieg nocy listopadowej • charakteryzuje poczynania władz powstańczych do wybuchu wojny polsko–rosyjskiej • opisuje przebieg wojny polsko–rosyjskiej	• przedstawia przebieg walk powstańczych poza Królestwem Polskim	• ocenia, czy powstanie listopadowe miało szanse powodzenia
--	---	--	--	--	---

		powstania listopadowego			
4. Wielka Emigracja	• wyjaśnia znaczenie terminów: emigracja, Wielka Emigracja • identyfikuje postacie: Fryderyka Chopina, Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego • wymienia przyczyny Wielkiej Emigracji • wskazuje na mapie główne kraje, do których emigrowali Polacy po upadku powstania listopadowego	• wyjaśnia znaczenie terminów: zsyłka, emisariusz – identyfikuje postacie: Zygmunta Krasińskiego, Joachima Lelewela, Adama Jerzego Czartoryskiego • wymienia główne obozy polityczne powstałe na emigracji • wymienia formy działalności Polaków na emigracji	• wyjaśnia znaczenie terminów: katorga, amnestia • zna daty: powstania Towarzystwa Demokratycznego Polskiego (1832) i Hôtel Lambert (1833) • przedstawia stosunek władz i społeczeństw Europy do polskich emigrantów • charakteryzuje program Towarzystwa Demokratycznego Polskiego • przedstawia poglądy środowisk konserwatywnych z Hotel Lambert	• zna daty: powstania Komitetu Narodowego Polskiego (1831), Gromad Ludu Polskiego (1835) • identyfikuje postacie: Ludwika Mierosławskiego, Wiktora Heltmana • wskazuje na mapie trasy, które przemierzali polscy emigranci • przedstawia program Komitetu Narodowego Polskiego • omawia poglądy Gromad Ludu Polskiego	• opisuje działalność kulturalną Polaków na emigracji • ocenia działalność Polaków na emigracji

5. Ziemie polskie po powstaniu listopadowym	• wyjaśnia znaczenie terminu rusyfikacja • zna datę wybuchu powstania krakowskiego (21/21 II 1846) • wymienia represje wobec uczestników powstania listopadowego • wskazuje przykłady polityki rusyfikacji w Królestwie Polskim po upadku powstania listopadowego • wskazuje na mapie tereny objęte powstaniem krakowskim	• wyjaśnia znaczenie terminów: rabacja, kontrybucja • zna daty: wybuchu rabacji galicyjskiej (II 1846) – identyfikuje postacie: Iwana Paskiewicza, Edwarda Dembowskiego, Jakuba Szeli • charakteryzuje politykę władz rosyjskich wobec Królestwa Polskiego • omawia przebieg i skutki powstania krakowskiego	• wyjaśnia znaczenie terminów: noc paskiewiczowska, Statut organiczny, • zna daty: wprowadzenia Statutu organicznego (1832), ogłoszenia stanu wojennego w Królestwie Polskim (1833), likwidacji Rzeczypospolitej Krakowskiej (XI 1846) – identyfikuje postacie: Szymona Konarskiego, Piotra Ściegiennego • wskazuje na mapie tereny objęte rabacją galicyjską • wyjaśnia, w jakich okolicznościach wybuchło powstanie krakowskie	• zna daty: powstania Stowarzyszenia Ludu Polskiego (1835), wprowadzenia rosyjskiego kodeksu karnego w Królestwie Polskim (1847) – identyfikuje postacie: Edwarda Flottwella, Karola Libelta, Henryka Kamieńskiego • omawia represje popowstaniowe w zaborze pruskim • charakteryzuje działalność spiskową na ziemiach polskich w latach 30. i 40. XIX w. • przedstawia przyczyny niepowodzenia powstania krakowskiego	• ocenia politykę władz zaborczych wobec Polaków po upadku powstania listopadowego • ocenia postawę chłopów galicyjskich wobec szlachty i powstania krakowskiego
--	---	---	---	---	---

		• przedstawia przyczyny, przebieg i skutki rabacji galicyjskiej			
6. Wiosna Ludów na ziemiach polskich	• identyfikuje postacie: Józefa Bema, Adama Mickiewicza • wyjaśnia przyczyny wybuchu Wiosny Ludów na ziemiach polskich pod zaborami • wskazuje na mapie zabory, w których doszło do wystąpień w 1848 r.	• zna daty: powstania wielkopolskiego (IV–V 1848), uwłaszczenia chłopów w Galicji (1848) – identyfikuje postać Ludwika Mierosławskiego • opisuje przebieg Wiosny Ludów w Wielkim Księstwie Poznańskim • omawia przebieg Wiosny Ludów	• zna daty: porozumienia w Jarosławcu (IV 1848), bitwy pod Miłosławiem (IV 1848), identyfikuje postacie: Franza von Stadiona, Wojciecha Chrzanowskiego, Józefa Wysockiego, Henryka Dembińskiego • charakteryzuje wkład Polaków w wydarzenia Wiosny Ludów w Europie	• wyjaśnia znaczenie terminu serwituty • zna datę powstania Komitetu Narodowego w Poznaniu (III 1848) • identyfikuje postacie: Józefa Lompy, Emanuela Smółki, Gustawa Gizewiusza, Krzysztofa Mrongowiusza • przedstawia działalność polskich społeczników na Warmii, Mazurach i Śląsku	• wyjaśnia, jakie znaczenie dla polskiego ruchu niepodległościowego w Galicji miał wzrost świadomości narodowej wśród Rusinów • ocenia skutki Wiosny Ludów na ziemiach polskich • ocenia decyzję władz austriackich o uwłaszczeniu

		w Galicji			
7. Kultura polska doby romantyzmu	• wyjaśnia znaczenie terminu romantyzm • identyfikuje postacie: Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego, Fryderyka Chopina • wymienia poglądy romantyków	• wyjaśnia znaczenie terminu racjonalizm • identyfikuje postać Joachima Lelewela • wyjaśnia, na czym polegał konflikt romantyków z klasykami • przedstawia najwybitniejszych polskich twórców epoki romantyzmu	• wyjaśnia znaczenie terminów: mesjanizm, salon artystyczny • charakteryzuje warunki, w jakich ukształtował się polski romantyzm • wyjaśnia, czym był polski mesjanizm	• zna datę opublikowania ballady <i>Romantyczność</i> Adama Mickiewicza – identyfikuje postać Andrzeja Towiańskiego, Artura Grottgera • przedstawia sytuację kultury polskiej po utracie niepodległości	• ocenia wpływ romantyzmu na niepodległościowe postawy Polaków

1. Stany Zjednoczone w XIX wieku	• wyjaśnia znaczenie terminów: wojna secesyjna, Północ, Południe • zna datę wojny secesyjnej (1861–1865) – identyfikuje postać Abrahama Lincolna • wymienia przyczyny i skutki wojny secesyjnej	• wyjaśnia znaczenie terminów: secesja, Konfederacja, Unia, wojna totalna • zna datę wydania dekretu o zniesieniu niewolnictwa (1863) – identyfikuje postacie: Roberta Lee, Ulyssesa Granta • charakteryzuje sytuację gospodarczą, społeczną i polityczną Północy i Południa • omawia społeczne, polityczne i gospodarcze skutki wojny	• – wyjaśnia znaczenie terminów: taktyka spalonej ziemi, abolicjonizm, demokraci, republikanie • – zna daty: wyboru Abrahama Lincolna na prezydenta USA (1860), secesji Karoliny Południowej (1860), powstania Skonfederowanych Stanów Ameryki (1861) • omawia przyczyny podziału Stanów Zjednoczonych na Północ i Południe • opisuje przebieg wojny secesyjnej • wyjaśnia, jakie konsekwencje dla dalszego przebiegu wojny miał dekret o zniesieniu niewolnictwa	• – zna daty: wprowadzenia zakazu przywozu niewolników do Stanów Zjednoczonych (1808), bitwy pod Gettysburgiem (VII 1863), kapitulacji wojsk Konfederacji (VI 1865), ataku na Fort Sumter (IV 1861) • wskazuje na mapie etapy rozwoju terytorialnego Stanów Zjednoczonych w XIX w. • przedstawia przyczyny i skutki rozwoju terytorialnego Stanów Zjednoczonych w XIX w. • porównuje sytuację gospodarczą, społeczną i polityczną Północy i Południa	• – ocenia znaczenie zniesienia niewolnictwa w Stanach Zjednoczonych • – ocenia skutki wojny secesyjnej
---	---	---	---	---	--

		secesyjnej			
2. Zjednoczenie Włoch i Niemiec	- zna daty: powstania Królestwa Włoch (1861), ogłoszenia powstania II Rzeszy Niemieckiej (1871) – identyfikuje postacie: Giuseppe Garibaldi, Ottona von Bismarcka - wymienia etapy zjednoczenia Włoch i Niemiec - przedstawia skutki zjednoczenia Włoch i Niemiec dla Europy	- wyjaśnia znaczenie terminów: wyprawa „tysiąca czerwonych koszul”, <i>risorgimento</i> - zna daty: wojny Prus z Austrią (1866), wojny francusko-pruskiej (1870–1871) - identyfikuje postacie: Camilla Cavoura, Wilhelma I, Napoleona III - wyjaśnia, jaką rolę w zjednoczeniu Włoch odegrał Giuseppe Garibaldi - omawia	- wyjaśnia znaczenie terminu komunardzi – zna daty: bitew pod Magentą i Solferino (1859), wojny Prus i Austrii z Danią (1864), pokoju we Frankfurcie nad Menem (1871), bitwy pod Sadową (1866), powstania Związku Północno-niemieckiego (1867), bitwy pod Sedanem (1870), Komuny Paryskiej (III–V 1871) - wskazuje na mapie etapy zjednoczenia Włoch i Niemiec - omawia koncepcje zjednoczenia Włoch - opisuje przebieg procesu zjednoczenia Włoch - wyjaśnia, dlaczego	- zna daty: powstania Niemieckiego Związku Celnego (1834), zawarcia sojuszu Piemontu z Francją (1858), wojny Piemontu z Austrią (1859), wybuchu powstania w Królestwie Obojga Sycylii (1860), objęcia tronu w Prusach przez Wilhelma I (1861), powstania Czerwonego Krzyża (1863), zajęcia Wenecji przez Królestwo Włoch (1866), powstania Austro-Węgier (1867), zajęcia Państwa Kościelnego przez Królestwo Włoskie (1870) - identyfikuje postacie: Wiktora Emanuela II,	- ocenia rolę Ottona von Bismarcka w procesie zjednoczenia Niemiec - ocenia metody stosowane przez Ottona Bismarcka, Camilla Cavoura i Giuseppe Garibaldi w procesie zjednoczenia swoich państw - dostrzega najważniejsze podobieństwa i różnice w procesie zjednoczenia Włoch i Niemiec

		etapy jednoczenia Niemiec • przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wojny francusko-pruskiej • wyjaśnia, jaką rolę w jednoczeniu Niemiec odegrał Otto von Bismarck	Piemont stał się ośrodkiem jednoczenia Włoch • przedstawia koncepcje zjednoczenia Niemiec • omawia skutki wojen Prus z Danią i Austrią dla procesu jednoczenia Niemiec • przedstawia przyczyny, przebieg i skutki Komuny Paryskiej	Jarosława Dąbrowskiego, Walerego Wróblewskiego • wskazuje okoliczności powstania Czerwonego Krzyża • wyjaśnia okoliczności powstania Austro-Węgier • przedstawia rolę Polaków w Komunie Paryskiej	
3. Kolonializm w XIX wieku	• wyjaśnia znaczenie terminu kolonializm • identyfikuje postać królowej Wiktorii • wymienia przyczyny i skutki ekspansji kolonialnej	• wyjaśnia znaczenie terminów: faktoria handlowa, Kompania Wschodnioindyjska • zna datę otwarcia Japonii na świat (1854) – identyfikuje	• wyjaśnia znaczenie terminów: powstanie sipajów, powstanie Mahdiego, wojny opiumowe, wojny burskie, powstanie bokserów • –wskazuje na mapie tereny świata, które podlegały kolonizacji	• zna daty: wybuchu pierwszej wojny opiumowej (1839), wybuchu powstania Mahdiego (1881) – porównuje proces kolonizacji Afryki i Azji • przedstawia stosunek państw azjatyckich do ekspansji europejskiej	• ocenia politykę mocarstw kolonialnych wobec podbitych ludów i państw

		postać Cecila Johna Rhodesa - wskazuje na mapie posiadłości kolonialne Wielkiej Brytanii - wymienia państwa, które uczestniczyły w kolonizacji Afryki i Azji - przedstawia skutki ekspansji kolonialnej dla państw europejskich i mieszkańców terenów podbitych	pod koniec XIX w. - przedstawia proces kolonizacji Afryki i Azji - wymienia przyczyny konfliktów kolonialnych - wskazuje przykłady konfliktów kolonialnych	charakteryzuje kolonialne imperium Wielkiej Brytanii	
4. Rozwój nowych ruchów politycznych	wyjaśnia znaczenie terminów: system republikański,	wyjaśnia znaczenie terminów: socjaliści, socjaldemokr	wyjaśnia znaczenie terminów: rewolucja proletariacka, społeczeństwo	wyjaśnia znaczenie terminów: solidaryzm społeczny, reformiści/rewizjoniści	porównuje systemy ustrojowe w XIX–wiecznej

	partia polityczna, monarchia parlamentarna, demokratyzacja • wyjaśnia, na czym polegał proces demokratyzacji • wymienia nowe ruchy polityczne w Europie drugiej połowie XIX w.	acja, komuniści, chrześcijańska demokracja (chadecja), nacjonalizm, emancypantki, sufrażystki • identyfikuje postacie: Karola Marksa, Leona XIII • przedstawia założenia programowe socjalistów • charakteryzuje założenia programowe chrześcijańskiej demokracji • wyjaśnia, na czym polegał nowoczesny nacjonalizm • wymienia postulaty emancypantek	industrialne, Międzynarodówka, anarchizm, terror indywidualny, szowinizm, syjonizm • zna daty: powstania I Międzynarodówki (1864), ogłoszenia encykliki <i>Rerum novarum</i> (1891) • przedstawia cele i metody działania anarchistów • omawia różnice między zwolennikami socjaldemokracji a komunistami • wyjaśnia, jakie okoliczności wpłynęły na narodziny ruchu emancypacji kobiet	• zna datę ustanowienia 1 maja Świętem Pracy (1889) • przedstawia wpływ ideologii nacjonalizmu na kształtowanie się różnych postaw wobec narodu i mniejszości narodowych • przedstawia okoliczności kształtowania się syjonizmu i jego założenia	Europie • ocenia następstwa procesu demokratyzacji życia politycznego • ocenia metody stosowane przez anarchistów • ocenia poglądy emancypantek i sufrażystek oraz metody i skutki ich działalności
--	--	---	---	--	--

		i sufrażystek			
5. Postęp techniczny i zmiany cywilizacyjne	• wyjaśnia znaczenie terminu teoria ewolucji • identyfikuje postacie: Karola Darwina, Marii Skłodowskiej–Curie • wymienia odkrycia naukowe, które wpłynęły na rozwój nauk przyrodniczych i medycznych • wskazuje wynalazki, które miały wpływ na życie codzienne	• wyjaśnia znaczenie terminu pasteryzacja • zna daty: ogłoszenia teorii ewolucji przez Karola Darwina (1859), przyznania Nagród Nobla dla Marii Skłodowskiej–Curie (1903 i 1911), pierwszego lotu samolotem (1903), wynalezienia telefonu (1876) – identyfikuje postacie: Ludwika Pasteura,	• wyjaśnia znaczenie terminu promienio-twórczość • zna daty: odkrycia promieni X (1895), budowy Kanału Sueskiego (1859–1869), budowy Kanału Panamskiego (1904–1914), pierwszego lotu sterowcem (1900), opatentowania fonografu (1878), wynalezienia gramofonu (1887) – identyfikuje postacie: Dmitrija Mendelejewa, Pierre’a Curie, Wilhelma Roentgena, Guglielma Marconiego • wyjaśnia, jakie znaczenie miała budowa wielkich	• zna daty: wynalezienia szczepionki przeciwko wściekliznie (1885), odkrycia bakterii gruźlicy i cholery (1903) – identyfikuje postacie: Roberta Kocha, Karla Benza, Johna Dunlopa, Gottlieba Daimlera, Rudolfa Diesela, Ferdynanda Zeppelina, Josepha Swana • wyjaśnia, jakie czynniki miały wpływ na spadek liczby zachorowań i śmiertelności w XIX w.	• ocenia znaczenie rozpowszechnienia nowych środków transportu • ocenia znaczenie budowy Kanału Sueskiego i Kanału Panamskiego dla rozwoju komunikacji

		Orville'a i Wilbura Wright, Thomasa Alwę Edisona, Alexandra Grahama Bella • przedstawia założenia teorii ewolucji • omawia kierunki rozwoju medycyny i higieny • charakteryzuje rozwój komunikacji i transportu	kanałów morskich • wyjaśnia, w jaki sposób wynalazki zmieniły życie codzienne w XIX w.		
6. Kultura przełomu XIX i XX wieku	• wyjaśnia znaczenie terminów: kultura masowa, pozytywizm, impresjonizm • przedstawia cechy	• wyjaśnia znaczenie terminów: realizm, naturalizm, secesja • identyfikuje postacie: Auguste'a	• wyjaśnia znaczenie terminu historyzm • zna daty: początków kina (1895), pierwszych nowożytnych igrzysk olimpijskich (1896) – identyfikuje	• zna datę pierwszej wystawy impresjonistów (1874) • wyjaśnia znaczenie terminu symbolizm, ekspresjonizm, futuryzm • wyjaśnia, w jaki	• ocenia znaczenie kina dla rozwoju kultury masowej • ocenia zjawisko upowszechnienia sportu w

	charakterystyczne kultury masowej	Comte'a, Charlesa Dickensa, Juliusza Verne'a, Lwa Tołstoja, Auguste'a Renoira, Auguste'a i Louisa Lumière • charakteryzują nowe kierunki w sztuce i architekturze • wyjaśnia, czym charakteryzowało się malarstwo impresjonistów • wymienia idee, które miały rozwijać wśród młodych pokoleń	postacie: Émile'a Zoli, Fiodora Dostojewskiego, Josepha Conrada, Edgara Degasa, Pierre'a de Coubertina • wyjaśnia, jakie cele społeczne przyświecały literaturze i sztuce przełomu wieków • przedstawia okoliczności upowszechnienia sportu w drugiej połowie XIX w.	sposób podglądu pozytywistów wpłynęły na literaturę i sztukę przełomu XIX i XX w.	drugiej połowie XIX w.
--	--	---	--	--	-------------------------------

		igrzyska olimpijskie			
1. Ziemie polskie przed powstaniem styczniowym	• wyjaśnia znaczenie terminów: praca organiczna • zna datę manifestacji patriotycznych w Królestwie Polskim (1861) • identyfikuje postacie: Karola Marcinkowskiego, Hipolita Cegielskiego • wymienia założenia pracy organicznej • określa przyczyny powstania styczniowego	• wyjaśnia znaczenie terminów: „czerwoni”, „biali”, autonomia, modernizacja • zna datę mianowania Aleksandra Wielopolskiego dyrektorem Komisji Wyznań i Oświecenia Publicznego (1861) • identyfikuje postacie: Dezyderego Chłapowskiego, Aleksandra II, Jarosława Dąbrowskiego, Aleksandra Wielopolskiego	• wyjaśnia znaczenie terminów: Bazar, odwilż (wiosna) posewastopolska • zna datę wprowadzenia stanu wojennego w Królestwie Polskim (1861) • identyfikuje postać Andrzeja Zamoyskiego • przedstawia proces polonizacji urzędów w Galicji • charakteryzuje odwilż posewastopolską w Królestwie Polskim • wyjaśnia, jaki cel stawiali sobie organizatorzy manifestacji patriotycznych • wskazuje różnicę w stosunku do powstania zbrojnego między	• wyjaśnia znaczenie terminu „rewolucja moralna” • zna daty: powstania Bazaru (1841), założenia Towarzystwa Rolniczego (1858) • identyfikuje postacie: Leopolda Kronenberga, Agenora Gołuchowskiego • wyjaśnia, jaką rolę pełniły manifestacje patriotyczne w przededniu wybuchu powstania • porównuje programy polityczne „czerwonych” i „białych”	• ocenia postawy społeczeństwa polskiego wobec polityki zaborców • ocenia politykę Aleksandra Wielopolskiego

		- wymienia przykłady realizacji programu pracy organicznej - wyjaśnia, na czym polegała autonomia galicyjska - przedstawia programy polityczne „białych” i „czerwonych”	„czerwonymi” i „białymi”		
2. Powstanie styczniowe	- wyjaśnia znaczenie terminów: branka, wojna partyzancka - zna daty: wybuchu powstania (22 I 1863), aktu o uwłaszczeniu w Królestwie Polskim (III 1864) - identyfikuje	- wyjaśnia znaczenie terminów: kosynierzy, Tymczasowy Rząd Narodowy - zna daty: ogłoszenia manifestu Tymczasowego o Rządzie Narodowym (22 I 1863),	- wyjaśnia znaczenie terminu Komitet Centralny Narodowy - zna datę aresztowania Romualda Traugutta (IV 1864) - identyfikuje postacie: Ludwika Mierosławskiego, Mariana Langiewicza, Teodora Berga	- wyjaśnia znaczenie terminu: żuawi śmierci, państwo podziemne - zna daty: mianowania Aleksandra Wielopolskiego naczelnikiem Rządu Cywilnego (1862), objęcia dyktatury przez Mariana Langiewicza (III 1863)	- ocenia stosunek Aleksandra Wielopolskiego do konspiracji niepodległościowej - ocenia postawy dyktatorów powstania styczniowego

	postać Romualda Traugutta - wymienia przyczyny i okoliczności wybuchu powstania styczniowego - omawia rolę Romualda Traugutta w powstaniu styczniowym - wskazuje przyczyny upadku powstania styczniowego	stracenia Romualda Traugutta (VIII 1864) - przedstawia reformy Aleksandra Wielopolskiego - charakteryzuje przebieg walk powstańczych - omawia okoliczności i skutki wprowadzenia dekretu o uwłaszczeniu w Królestwie Polskim	- wskazuje na mapie zasięg działań powstańczych, tereny objęte działaniami dużych grup powstańczych - omawia cele programowe Tymczasowego Rządu Narodowego - charakteryzuje politykę władz powstańczych - wyjaśnia, jaką rolę w upadku powstania odegrała kwestia chłopska	- identyfikuje postacie Zygmunta Sierakowskiego, Józefa Hauke-Bosaka, Stanisława Brzóska - przedstawia sposób organizacji konspiracyjnego państwa polskiego w czasie powstania styczniowego	
3. Represje po powstaniu styczniowym	- wyjaśnia znaczenie terminów: rusyfikacja, pozytywiści - wymienia bezpośrednie represje	wyjaśnia znaczenie terminów: lojalizm, Kraj Przywiślański, „noc apuchtinowska”	- wyjaśnia znaczenie terminów: kibitka, tajne komplety, trójlojalizm - zna datę powstania Szkoły Głównej Warszawskiej	- wyjaśnia znaczenie terminów: Uniwersytet Łatający, Towarzystwo Oświaty Narodowej, generał-gubernator - zna datę powstania zabajkalskiego (1866)	- ocenia politykę caratu wobec ludności polskiej na ziemiach zabranych - ocenia

	wobec uczestników powstania styczniowego • przedstawia postawy Polaków w Królestwie Polskim wobec rusyfikacji	• identyfikuje postać Aleksandra Apuchtina • przedstawia politykę władz carskich wobec Królestwa Polskiego • charakteryzuje proces rusyfikacji w Królestwie Polskim	(1862) • identyfikuje postać Michaiła Murawjowa • omawia walkę władz carskich z polskim Kościołem • charakteryzuje proces rusyfikacji na ziemiach zabranych	• omawia rolę i postawy Polaków na zesłaniu	postawy Polaków w Królestwie Polskim wobec rusyfikacji
4. W zaborze pruskim i austriackim	• wyjaśnia znaczenie terminu germanizacja • –zna datę protestu dzieci we Wrześni (1901) • identyfikuje postacie: Ottona von Bismarcka, Michała Drzymały	• wyjaśnia znaczenie terminów: autonomia kulturkampf, strajk szkolny, rugi pruskie, • zna daty: rozpoczęcia rugów pruskich (1885), strajku szkolnego w	• wyjaśnia znaczenie terminów: Komisja Kolonizacyjna, Hakata • zna daty: wprowadzenia języka niemieckiego jako jedyne języka państwowego w Wielkopolsce (1876), powstania Komisji Kolonizacyjnej	• wyjaśnia znaczenie terminu stańczycy • zna daty: ogłoszenia tzw. noweli osadniczej (1904), wprowadzenia tzw. ustawy kagańcowej (1908) • identyfikuje postacie: Agenora Gołuchowskiego, Kazimierza Badeniego, Piotra Wawrzyniaka	• ocenia postawy Polaków wobec polityki germanizacyjnej władz pruskich • ocenia znaczenie autonomii galicyjskiej dla rozwoju polskiego życia

	• charakteryzuje politykę germanizacji • przedstawia postawy Polaków wobec germanizacji	Wielkopolsce (1906) • identyfikuje postać Marii Konopnickiej • wyjaśnia, na czym polegała polityka kulturkampfu • opisuje przejawy polityki germanizacyjnej w gospodarce i oświacie • wymienia instytucje autonomiczne w Galicji	(1886), • identyfikuje postacie: Mieczysława Ledóchowskiego, Józefa Szujskiego • przedstawia postawę polskiego Kościoła wobec kulturkampfu • omawia działalność instytucji prowadzących politykę germanizacji	• przedstawia okoliczności nadania Galicji autonomii przez władze austriackie • wyjaśnia, jaką rolę w życiu Galicji odgrywali stańczycy	narodowego • ocenia poglądy stańczyków na problem polskich powstań narodowych
5. Rozwój gospodarczy ziem polskich	• wyjaśnia znaczenie terminu emigracja zarobkowa • zna datę uwłaszczenia chłopów w	• wyjaśnia znaczenie terminów: burżuazja, inteligencja, ziemiaństwo • zna datę zniesienia	• wyjaśnia znaczenie terminów: asymilacja, spółdzielnie oszczędnościowo-pożyczkowe • zna datę zakończenia	• wyjaśnia znaczenie terminów: haskala serwituty, famuły • zna datę pierwszego lotu samolotem na ziemiach polskich (1910)	• ocenia postawy Polaków wobec różnych problemów związanych z rozwojem

	zaborze rosyjskim (1864) • identyfikuje postać Hipolita Cegielskiego • wyjaśnia przyczyny i wskazuje kierunki emigracji zarobkowej Polaków pod koniec XIX w. • wskazuje na mapie okręgi przemysłowe w Królestwie Polskim i na ziemiach zabranych	granicy celnej z Rosją (1851) • identyfikuje postać Ignacego Łukasiewicza • wymienia grupy społeczne, które wykształciły się w społeczeństwie polskim w XIX w. • opisuje okręgi przemysłowe w Królestwie Polskim i na ziemiach zabranych • omawia rozwój przedsiębiorczości Polaków w zaborze pruskim i	budowy kolei warszawsko-wiedeńskiej (1848) • identyfikuje postać Franciszka Stefczyka • przedstawia uwarunkowania rozwoju przemysłu w Królestwie Polskim • przedstawia rozwój przemysłu i rolnictwa w zaborze pruskim • omawia rozwój Łodzi jako miasta przemysłowego • omawia rozwój spółdzielczości w Galicji • charakteryzuje przemiany społeczne na ziemiach polskich • wyjaśnia, na czym polegał proces asymilacji Żydów i jakie były jego skutki	• porównuje rozwój gospodarczy ziem polskich trzech zaborów	gospodarczym ziem polskich pod zaborami
--	---	---	---	---	--

		wymienia jej przykłady • charakteryzuje rozwój gospodarczy Galicji • omawia przykłady przemian cywilizacyjnych na ziemiach polskich w XIX w.			
6. Nowe ruchy polityczne na ziemiach polskich	• zna daty: powstania Polskiej Partii Socjalistycznej (1892), Stronnictwa Narodowo-Demokratycznego (1897), Polskiego Stronnictwa Ludowego (1903) • identyfikuje postacie: Józefa	• wyjaśnia znaczenie terminu solidaryzm narodowy • zna daty: powstania Wielkiego Proletariatu (1882), Polskiej Partii Socjaldemokratycznej Galicji i Śląska (1897) • identyfikuje	• wyjaśnia znaczenie terminów: endencja, internacjonalizm • identyfikuje postacie: Bolesława Limanowskiego, Róży Luksemburg, Juliana Marchlewskiego, Franciszka Stefczyka • omawia okoliczności narodzin ruchu	• wyjaśnia znaczenie terminów: program brukselski, program paryski • zna daty powstania Socjaldemokracji Królestwa Polskiego (1893), Socjaldemokracji Królestwa Polskiego i Litwy (1900), Ligi Narodowej (1893), Stronnictwa Ludowego (1895) • identyfikuje postacie Stanisława	• wyjaśnia, jaki wpływ miała działalność partii politycznych na postawy Polaków pod zaborami • ocenia skalę realizacji haseł polskich partii politycznych w XIX i na początku XX w.

	Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Wincentego Witosa - wskazuje partie należące do ruchu socjalistycznego, narodowego i ludowego - wymienia założenia programowe Polskiej Partii Socjalistycznej, Stronnictwa Narodowo–Demokratycznego, Polskiego Stronnictwa Ludowego	postacie: Ludwika Waryńskiego, Stanisława Wojciechowskiego, Ignacego Daszyńskiego - przedstawia cele ruchu robotniczego - charakteryzuje program nurtu niepodległościowego w polskim ruchu socjalistycznym –omawia założenia programowe ruchu narodowego - charakteryzuje program ruchu ludowego	robotniczego na ziemiach polskich - charakteryzuje program nurtu rewolucyjnego w polskim ruchu socjalistycznym - wyjaśnia, dlaczego polski ruch ludowy powstał i rozwinął się w Galicji	Stojałowskiego, Marii i Bolesława Wysłouchów porównuje założenia programowe PPS i SDKPiL	
7. Organizacje	wyjaśnia	wyjaśnia	wyjaśnia znaczenie	zna daty: podziału	ocenia

niepodległościowe na początku XX wieku	znaczenie terminów: orientacja prorosyjska, orientacja proaustriacka, krwawa niedziela • zna datę rewolucji 1905–1907 • identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego • omawia skutki rewolucji 1905–1907 na ziemiach polskich • charakteryzuje orientację proaustriacką i prorosyjską	znaczenie terminów: strajk powszechny, Organizacja Bojowa PPS, organizacja paramilitarna • zna daty krwawej niedzieli (22 I 1905), powstania Związku Walki Czynnej (1908) • identyfikuje postacie: Kazimierza Sosnkowskiego, Władysława Sikorskiego • wymienia przyczyny rewolucji 1905–1907 w Rosji i Królestwie	terminów: Duma Państwowa, Macierz Szkolna, strajk szkolny • zna daty: powstania łódzkiego (I–VI 1905), powstania Komisji Tymczasowej Skonfederowanych Stronnictw Niepodległościowych (1912) – wskazuje na mapie ośrodki wystąpień robotniczych w czasie rewolucji 1905–1907 • omawia przebieg powstania łódzkiego • opisuje działalność polskich partii politycznych w czasie rewolucji 1905–1907 • przedstawia okoliczności	na PPS–Frację Rewolucyjną i PPS–Lewicę (1906), utworzenia Polskiego Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” (1867) • identyfikuje postać Józefa Mireckiego • porównuje założenia programowe orientacji niepodległościowych do 1914 r.	stosunek polskich partii politycznych do rewolucji 1905–1907 • ocenia postawy Polaków w przededniu nadciągającego o konfliktu międzynarodowego
--	--	--	--	--	---

		Polskim • przedstawia przebieg rewolucji 1905–1907 w Królestwie Polskim • przedstawia działania Organizacji Bojowej PPS • wymienia polskie organizacje niepodległościowe działające pod zaborami	ukształtowania się orientacji politycznych Polaków na początku XX w.		
8. Kultura polska na przełomie XIX i XX wieku	• wyjaśnia znaczenie terminów: pozytywizm, praca organiczna, praca u podstaw, Młoda Polska • identyfikuje postacie: Henryka	• wyjaśnia znaczenie terminów: modernizm, pozytywizm warszawski • identyfikuje postacie: Juliusza i Wojciecha Kossaków, Artura	• wyjaśnia znaczenie terminów: literatura postyczniowa, skauting • zna daty: otwarcia Polskiej Akademii Umiejętności (1873), powołania Towarzystwo Oświaty Ludowej (1872), utworzenia	• wyjaśnia znaczenie terminów: cyganeria, ogródki jordanowskie, neoromantyzm • identyfikuje postacie: Wojciecha Gersona, Artura Górskiego, Kazimierza Prószyńskiego, Henryka Jordana,	• charakteryzuje sztukę polską przełomu XIX i XX w. • ocenia skuteczność tworzenia literatury i malarstwa ku pokrzepieniu

	Sienkiewicza, Elizy Orzeszkowej, Bolesława Prusa, Władysława Reymonta, Marię Konopnicką, Jana Matejkę • wyjaśnia, na czym polegała literatura i malarstwo tworzone ku pokrzepieniu serc • podaje przykłady literatury i malarstwa tworzonego ku pokrzepieniu serc	Grottgera, Józefa Ignacego Kraszewskiego, Stanisława Wyspiańskiego, Stefana Żeromskiego • wyjaśnia, dlaczego Galicja stała się centrum polskiej nauki i kultury • przedstawia hasła pozytywistów warszawskich • omawia realizację haseł pracy u podstaw • charakteryzuje kulturę Młodej Polski • wymienia cechy kultury masowej na ziemiach polskich	Polskiej Macierzy Szkolnej (1906) • identyfikuje postacie: Aleksandra Świętochowskiego, Stanisława Przybyszewskiego, Jana Kasprówicza • wyjaśnia wpływ poglądów pozytywistycznych na rozwój literatury • wyjaśnia, jaką rolę miało popularyzowanie historii wśród Polaków pod zaborami	Andrzeja Małkowskiego • –wyjaśnia, jaki wpływ na przemiany światopoglądowe miała klęska powstania styczniowego	serc
--	---	---	---	---	------

		przełomu XIX i XX w.			
1. Świat na drodze ku wojnie światowej	• wyjaśnia znaczenie terminów: trójprzymierze / państwa centralne, trójporozumienie / ententa, aneksja • zna daty: zawarcia trójprzymierza (1882), powstania trójporozumienia (1907) • wskazuje na mapie państwa należące do trójprzymierza i trójporozumienia, • wskazuje cele trójprzymierza i	• wyjaśnia znaczenie terminów: pacyfizm, kocioł bałkański • zna daty: wojny rosyjsko-japońskiej (1904–1905), I wojny bałkańskiej (1912), II wojny bałkańskiej (1913) • wskazuje na mapie państwa, które w wyniku wojen • bałkańskich zdobyły największe tereny • omawia	• zna daty: podpisania układu rosyjsko-francuskiego (1892), podpisania porozumienia francusko-brytyjskiego (1904), podpisania porozumienia rosyjsko-brytyjskiego (1907), bitwy pod Cuszimą (1905) • wyjaśnia, jaki wpływ na ład światowy miało powstanie nowych mocarstw w drugiej połowie XIX i na początku XX w. • opisuje okoliczności powstania trójprzymierza i trójporozumienia • omawia przebieg wojny rosyjsko–	• zna daty: wojny rosyjsko-tureckiej (1877–1878), kongresu berlińskiego (1878), aneksji Bośni i Hercegowiny przez Austro-Węgry (1908) • przedstawia wpływ konfliktów kolonialnych na sytuację w Europie • opisuje sytuację na Bałkanach w drugiej połowie XIX w.	• ocenia wpływ konfliktów kolonialnych na sytuację w Europie • ocenia wpływ konfliktów bałkańskich na zaostrenie sytuacji międzynarodowej w Europie

	trójporozumienia • wyjaśnia, na czym polegał wyścig zbrojeń	przyczyny narastania konfliktów między europejskimi mocarstwami • przedstawia przejawy rywalizacji mocarstw na morzach i oceanach • wyjaśnia, jak doszło do wybuchu wojny rosyjsko–japońskiej	–japońskiej i jej skutki • przedstawia przyczyny i skutki wojen bałkańskich		
2. Na frontach I wojny światowej	• wyjaśnia znaczenie terminów: Wielka Wojna, front • zna daty: I wojny światowej (1914–1918), podpisania kapitulacji przez Niemcy	• wyjaśnia znaczenie terminów: ultimatum, wojna błyskawiczna, wojna pozycyjna nieograniczona wojna podwodna, • zna daty:	• – wyjaśnia znaczenie terminu U-Boot • – zna daty: wypowiedzenia wojny Serbii przez Austro–Węgry (28 VII 1914), bitwy nad Marną (IX 1914), bitwy pod Verdun (1916), bitwy pod Ypres	• – zna daty: przyłączenia się Japonii do ententy (1914), przyłączenia się Turcji do państw centralnych (1914), bitwy o Gallipoli (1915), przyłączenia się Bułgarii do państw centralnych (1915), zatopienia Lusitanii (1915),	• – ocenia skutki ogłoszenia przez Niemcy nieograniczonej wojny podwodnej • – omawia przebieg wojny na morzach i oceanach

	w Compiègne (11 XI 1918) wymienia cechy charakterystyczne prowadzenia i przebiegu działań wojennych w czasie I wojny światowej	zamachu w Sarajewie (28 VI 1914), przyłączenia się Włoch do ententy (1915), ogłoszenia nieograniczonej wojny podwodnej (1917), podpisania traktatu brzeskiego (3 III 1918) – wskazuje na mapie państwa europejskie walczące w Wielkiej Wojnie po stronie ententy i państw centralnych - przedstawia okoliczności wybuchu	(1915), ataku Niemiec na Belgię i Francję (VIII 1914), wypowiedzenia wojny Niemcom przez Stany Zjednoczone (IV 1917), kapitulacji Austro–Węgier (XI 1918) - identyfikuje postacie: Franciszka Ferdynanda Habsburga, Karola I Habsburga, Wilhelma II, Paula von Hindenburga - przedstawia proces kształtowania się bloku państw centralnych i państw ententy - przedstawia okoliczności kapitulacji państw centralnych	bitwy nad Sommą (1916), bitwy jutlandzkiej (1916), przyłączenia się Grecji do ententy (1917), buntu marynarzy w Kilonii (XI 1918) - wyjaśnia, jaki wpływ na losy wojny miała sytuacja wewnętrzna w Niemczech i Austro–Węgrzech - opisuje przebieg walk na froncie zachodnim - przedstawia przebieg walk na Bałkanach i we Włoszech	ocenia skutki zastosowania przez Niemcy gazów bojowych
--	---	--	--	---	--

		Wielkiej Wojny • wyjaśnia, jaki wpływ na przebieg wojny miało wprowadzenie nowych rodzajów broni • wskazuje przyczyny klęski państw centralnych			
3. I wojna światowa na ziemiach polskich	• wyjaśnia znaczenie terminu Legiony Polskie • zna datę sformowania Legionów Polskich (1914) • identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego,	• wyjaśnia znaczenie terminów: kryzys przysięgowy, Polska Organizacja Wojskowa • zna daty: powstania Kompanii Kadrowej (1914), bitwy pod Gorlicami (1915),	– wyjaśnia znaczenie terminów: Legion Puławski, Błękitna Armia • zna daty: bitwy pod Tannenbergiem (VIII 1914), bitwy pod Kostiuchnówką (1916), bitwy pod Rokitną (1915), bitwy pod Kaniowem (1918) • identyfikuje postać	• wyjaśnia znaczenie terminu wojna manewrowa • zna daty: wkroczenia Kompanii Kadrowej do Królestwa Polskiego (6 VIII 1914), powstania Komitetu Narodowego Polskiego w Warszawie (1914), powstania Naczelnego Komitetu Narodowego (1914),	• porównuje taktykę prowadzenia działań na froncie wschodnim i zachodnim • ocenia sposób traktowania ziem polskich przez zaborców w czasie I wojny światowej

	Ignacego Jana Paderewskiego • przedstawia okoliczności, w jakich powstały Legiony Polskie i wskazuje cele ich działalności	kryzysu przysięgowego (VII 1917), powstania Polskiej Organizacji Wojskowej (1914) • wskazuje na mapie rejony walk Legionów Polskich • omawia udział polskich formacji zbrojnych u boku państw centralnych i u boku ententy • wyjaśnia, jak zaborcy w czasie I wojny światowej traktowali ziemie Królestwa	Józefa Hallera • wskazuje na mapie podział ziem polskich w 1915 r. • przedstawia genezę i organizację Legionów Polskich • wyjaśnia, jakie znaczenie dla sprawy niepodległości Polski miała działalność Polskiej Organizacji Wojskowej	powstania Legionu Puławskiego (1914) powstania Komitetu Narodowego Polskiego w Lozannie (1917) • opisuje przebieg działań wojennych na froncie wschodnim • przedstawia okoliczności utworzenia wojska polskiego we Francji	• ocenia wkład Legionów Polskich w odzyskanie niepodległości przez Polaków
--	---	--	--	--	--

		Polskiego			
4. Rewolucje w Rosji	• wyjaśnia znaczenie terminów: rewolucja lutowa, rewolucja październikowa • zna daty: wybuchu rewolucji lutowej (III 1917), wybuchu rewolucji październikowej (XI 1917) • identyfikuje postać Włodzimierza Lenina • wymienia przyczyny i skutki rewolucji lutowej i październikowej	• wyjaśnia znaczenie terminów: bolszewicy, Rada Komisarzy Ludowych, Armia Czerwona, łagry • zna daty: wojny domowej w Rosji (1919–1922), powstania ZSRS (XII 1922) • identyfikuje postać Mikołaja II • wskazuje na mapie miejsce wybuchu rewolucji lutowej oraz ośrodki, które	• wyjaśnia znaczenie terminów: dwuwładza, Rząd Tymczasowy, biała gwardia, Czeka, dyktatura proletariatu, tezy kwietniowe • zna daty obalenia caratu przez Rząd Tymczasowy (15 III 1917), ogłoszenia tez kwietniowych przez Lenina (IV 1917) zamordowania rodziny carskiej (VII 1918) • identyfikuje postacie: Feliksa Dzierżyńskiego, Lwa Trockiego • omawia sytuację wewnętrzną w Rosji w czasie I wojny światowej • określa przyczyny, omawia przebieg i skutki wojny domowej w Rosji	• wyjaśnia znaczenie terminów: eserowcy, mienszewicy, kadeci • zna daty: powstania Rady Komisarzy Ludowych (XI 1917), ogłoszenia konstytucji (VII 1918) • identyfikuje postacie: Aleksandra ,Grigorija Rasputina • wymienia rosyjskie stronnictwa polityczne i przedstawia ich założenia programowe • omawia przebieg rewolucji lutowej • omawia losy rodziny carskiej	• charakteryzuje okres dwuwładzy w Rosji • –ocenia skutki przewrotu bolszewickiego dla Rosji i Europy

	ej	zapoczątkow ały rewolucje październiko wą • przedstawia okoliczności wybuchu rewolucji październikowej i omawia jej przebieg • charakteryzuj e sytuację w Rosji po rewolucji październikowej			
5. Sprawa polska w czasie I wojny światowej	• wyjaśnia znaczenie terminu Akt 5 listopada (manifest dwóch cesarzy) • zna daty: wydania manifestu dwóch cesarzy (5 XI 1916),	• wyjaśnia znaczenie terminu Rada Regencyjna • zna datę programu pokojowego prezydenta Wilsona (8 I 1918) • identyfikuje postacie:	• zna daty: ogłoszenia odezwy cara Mikołaja II (1916), powstania Rady Regencyjnej (1917), odezwy Rządu Tymczasowego i bolszewików (1917) • identyfikuje postacie: Aleksandra	• zna datę ogłoszenia odezwy Mikołaja Romanowa do Polaków (VIII 1914) • identyfikuje postacie Mikołaja Mikołajewicza, Karla Kuka, Hansa von Beselera • przedstawia zależności między sytuacją militarną	• ocenia, jakie znaczenie dla Polaków miał Akt 5 listopada i program pokojowy prezydenta Wilsona

	podpisania traktatu wersalskiego (28 VI 1919) • identyfikuje postacie: Ignacego Jana Paderewskiego, Romana Dmowskiego • wymienia postanowienia Aktu 5 listopada • wymienia postanowienia konferencji wersalskiej w sprawie polskiej	Thomasa Woodrowa Wilsona, Władysława Grabskiego • przedstawia stosunek państw centralnych do sprawy polskiej • omawia sprawę polską w polityce państw ententy	Kakowskiego, Zdzisława Lubomirskiego, Józefa Ostrowskiego, Georgesu Clemenceau, Davida Lloyd George'a • omawia udział delegacji polskiej na konferencji wersalskiej	państw centralnych i ententy podczas I wojny światowej a ich stosunkiem do sprawy polskiej	
1. Świat po I wojnie światowej	• wyjaśnia znaczenie terminów: Wielka Czwórka, Liga Narodów, wielki kryzys gospodarczy • zna daty: podpisania	• wyjaśnia znaczenie terminów: demilitaryzacja, ład wersalski, czarny czwartek, New Deal • zna daty:	• wyjaśnia znaczenie terminów: plebiscyt, europeizacja, wolne miasto, mały traktat wersalski • zna daty: podpisania traktatów z Austrią (1919) i Węgrami (1920) oraz	• zna daty: wstąpienia Niemiec do Ligi Narodów (1926), wstąpienia ZSRS do Ligi Narodów (1934) • omawia postanowienia pokojów podpisanych z dawnymi sojusznikami	• ocenia skuteczność funkcjonowania ładu wersalskiego • ocenia wpływ wielkiego kryzysu gospodarczego na sytuację

	traktatu wersalskiego (28 VI 1919), powstania Ligi Narodów (1920) - wskazuje na mapie państwa europejskie decydujące o ładzie wersalskim - wymienia postanowienia traktatu wersalskiego	obrad konferencji paryskiej (XI 1918–VI 1919), układu w Locarno (1925), czarnego czwartku (24 X 1929), wprowadzeni a New Deal (1933) - identyfikuje postać Franklina Delano Roosevelta - wskazuje na mapie państwa powstałe w wyniku rozpadu Austro–Węgier, państwa bałtyckie - przedstawia zniszczenia i	traktatu z Turcją (1920) - identyfikuje postać Kemala Mustafy - wskazuje na mapie zmiany terytorialne wynikające z traktatu wersalskiego - charakteryzuje układ sił w powojennej Europie - przedstawia zasady, na jakich opierał się ład wersalski - charakteryzuje działalność Ligi Narodów – wskazuje przyczyny wielkiego kryzysu gospodarczego - omawia skutki wielkiego kryzysu gospodarczego	Niemiec wyjaśnia, jaką rolę w podważeniu ładu wersalskiego odegrał układ w Locarno	polityczną w Europie
--	---	--	---	---	-----------------------------

		straty po I wojnie światowej • wyjaśnia cel powstania Ligi Narodów • charakteryzuje przejawy wielkiego kryzysu gospodarczego i sposoby radzenia sobie z nim			
2. Narodziny faszyzmu	• wyjaśnia znaczenie terminów: faszyzm, marsz na Rzym, narodowy socjalizm (nazizm), antysemityzm, obóz koncentracyjny, führer • zna daty: marszu na Rzym (1922), przejścia przez	• wyjaśnia znaczenie terminów: „czarne koszule”, ustawy norymberskie, autorytaryzm, totalitaryzm • zna datę przyjęcia ustaw norymberskich (1935) • identyfikuje	• wyjaśnia znaczenie terminów: pakt laterański, noc długich noży, noc kryształowa • zna daty: przejścia przez Benita Mussoliniego funkcji premiera (1922), funkcjonowania Republiki Weimarskiej (1919–1933), powstania paktów laterańskich	• wyjaśnia znaczenie terminów: korporacja, system monopartyjny, pucz, indoktrynacja • zna daty: powstania Związków Włoskich Kombatantów (1919), puczu monachijskiego (1923), powstania Narodowej Partii Faszystowskiej (1921), podpalenia Reichstagu (II 1933) • identyfikuje	• wyjaśnia, dlaczego w Europie zyskały popularność rządy autorytarne • ocenia zbrodniczą politykę nazistów do 1939 r. • ocenia wpływ polityki prowadzonej przez Benita

	Adolfa Hitlera funkcji kanclerza (I 1933) • identyfikuje postacie: Benita Mussoliniego, Adolfa Hitlera • charakteryzuje ideologię faszystowską • charakteryzuje ideologię nazistowską	postać Josefa Goebbelsa • wskazuje na mapie Europy państwa demokratyczne, totalitarne i autorytarne • opisuje okoliczności przejęcia władzy przez Benita Mussoliniego i Adolfa Hitlera • charakteryzuje politykę nazistów wobec Żydów	(1929), przejęcia pełnej władzy w Niemczech przez Adolfa Hitlera (VIII 1934), nocy kryształowej (1938) • przedstawia sytuację Niemiec po zakończeniu I wojny światowej • wyjaśnia, w jaki sposób naziści kontrolowali życie obywateli	postacie: Piusa XI, Alfreda Rosenberga • przedstawia sytuację Włoch po zakończeniu I wojny światowej • omawia przyczyny popularności faszystów we Włoszech i nazistów w Niemczech	Mussoliniego i Adolfa Hitlera na życie obywateli
3. ZSRS – imperium komunistyczne	• wyjaśnia znaczenie terminów: stalinizm, kult jednostki • zna daty: utworzenia ZSRS (30 XII)	• wyjaśnia znaczenie terminów: Nowa Ekonomiczna Polityka, wielka czystka, NKWD, łagier	• wyjaśnia znaczenie terminów: kołchoz, Gułag, kolektywizacja rolnictwa, gospodarka planowa • zna daty:	• wyjaśnia znaczenie terminów: komunizm wojenny, sowchoz • wskazuje na mapie największe skupiska łagrów • przedstawia rozwój	• ocenia politykę Stalina wobec przeciwników • ocenia skutki reform gospodarczych wprowadzony

	1922), paktu Ribbentrop–Mołotow (23 VIII 1939) • identyfikuje postać Józefa Stalina • wyjaśnia, w jaki sposób w ZSRS realizowano kult jednostki • wymienia cechy charakterystyczne państwa stalinowskiego	• zna daty: ogłoszenia NEP (1921), układu w Rapallo (1922) • identyfikuje postacie: Lwa Trockiego, Wiaczesława Mołotowa, Joachima Ribbentropa • opisuje metody stosowane przez Józefa Stalina w celu umocnienia swoich wpływów • wymienia zbrodnie komunistyczne do 1939 r. • omawia relacje między ZSRS a Niemcami do 1939 r.	kolektywizacji rolnictwa (1928), głodu na Ukrainie (1932–1933), wielkiej czystki (1936–1938), represji wobec Polaków w ZSRS (1937–1938) • wskazuje na mapie obszar głodu w latach 1932–1933 • omawia reformy gospodarcze Józefa Stalina • omawia okoliczności przejęcia władzy przez Józefa Stalina	terytorialny Rosji Sowieckiej i ZSRS w okresie międzywojennym • wyjaśnia, dlaczego system komunistyczny w ZSRS jest oceniany jako zbrodniczy • charakteryzuje politykę gospodarczą w Rosji Sowieckiej po zakończeniu I wojny światowej	ch w ZSRS przez Stalina • ocenia zbrodniczą politykę komunistów do 1939 r.
--	--	--	--	--	---

4. Kultura i zmiany społeczne w okresie międzywojennym	• wyjaśnia znaczenie terminów: mass media, propaganda • wymienia rodzaje mass mediów • przedstawia społeczne skutki I wojny światowej	• wyjaśnia znaczenie terminu indoktrynacja • zna datę przyznania prawa wyborczego kobietom w Polsce (1918) • przedstawia rozwój środków komunikacji w okresie międzywojennym • wyjaśnia, dlaczego sztuka filmowa cieszyła się coraz większą popularnością • wymienia nowe nurty w architekturze i sztuce	• wyjaśnia znaczenie terminów: modernizm, funkcjonalizm • zna datę pierwszej audycji radiowej (1906) • wyjaśnia, jakie cele przyświecały nowym trendom w architekturze i sztuce • charakteryzuje zmiany społeczne w dwudziestoleciu międzywojennym	• wyjaśnia znaczenie terminów: dadaizm, surrealizm, futurizm • zna datę pierwszego wręczenia Oscarów (1929) • wyjaśnia i ocenia wpływ mass mediów na społeczeństwo w dwudziestoleciu międzywojennym	• ocenia wpływ mass mediów na rozwój propagandy w państwach totalitarnych • ocenia zmiany, jakie zaszły w społeczeństwie po zakończeniu I wojny światowej
5. Świat na drodze	• wyjaśnia znaczenie	• wyjaśnia znaczenie	• wyjaśnia znaczenie terminu państwo	• zna daty: aneksji Mandżurii przez	• ocenia postawę

ku II wojnie światowej	terminu: aneksja, <i>Anschluss</i>, oś Berlin– Rzym– Tokio (państwa osi) - zna daty: <i>Anschlussu</i> Austrii (III 1938), aneksji Czech i Moraw przez III Rzeszę (III 1939) - identyfikuje postacie: Benito Mussoliniego, Adolfa Hitlera - wskazuje na mapie państwa europejskie, które padły ofiarą agresji Niemiec i Włoch - wymienia cele, jakie przyświecały państwom totalitarnym w polityce	terminów: <i>appeasement</i>, remilitaryzacja - zna daty: remilitaryzacji i Nadrenii (1936), wojny domowej w Hiszpanii (1936–1939), ataku Japonii na Chiny (1937), konferencji w Monachium (29–30 IX 1938), zajęcia Zaolzia przez Polskę (X 1938), - identyfikuje postać Francisco Franco - przedstawia przyczyny i skutki wojny	marionetkowe - zna daty: przywrócenia powszechnej służby wojskowej w Niemczech (1935), zajęcia przez Niemcy Okręgu Kłajpedy (III 1939) - identyfikuje postać Neville’a Chamberlaina – przedstawia proces militaryzacji Niemiec – wymienia strony walczące ze sobą w hiszpańskiej wojnie domowej - omawia okoliczności zwołania konferencji monachijskiej - przedstawia skutki decyzji podjętych na konferencji monachijskiej - charakteryzuje	Japonię (1931), podboju Libii przez Włochy (1932), wojny włosko– abisyńskiej (1935–1936), zajęcia Albanii przez Włochy (1939), zbombardowania Guerniki (1937), proklamowania niepodległości Słowacji (III 1939) - identyfikuje postacie: Édouarda Daladiera, Józefa Tiso - wyjaśnia wpływ polityki <i>appeasementu</i> na politykę zagraniczną Niemiec - charakteryzuje włoską ekspansję terytorialną do 1939 r. - wyjaśnia przyczyny i skutki ekspansji Japonii na Dalekim Wschodzie	polityków państw zachodnich na konferencji w Monachium ocenia skutki polityki <i>appeasementu</i> dla Europy
------------------------	--	---	--	---	---

	zagranicznej	domowej w Hiszpanii • przedstawia przyczyny <i>Anschlusu</i> Austrii • wymienia postanowienia konferencji w Monachium • charakteryzuje kolejne etapy podboju Europy przez Adolfa Hitlera do sierpnia 1939 r.	sytuację w Europie pod koniec lat 30. XX w.		
1. Odrodzenie Rzeczypospolitej	• zna daty: przekazania władzy wojskowej Józefowi Piłsudskiemu przez Radę Regencyjną (11 XI 1918) • identyfikuje postacie: Józefa	• wyjaśnia znaczenie terminu Tymczasowy Naczelnik Państwa • zna datę: powołania rządu Jędrzeja Moraczewskiego	• wyjaśnia znaczenie terminu unifikacja • zna daty: powstania Tymczasowego Rządu Ludowego Republiki Polskiej (7 XI 1918), powstania Naczelnej Rady Ludowej (14 XI 1918), wydania dekretu o	• zna daty: powstania Rady Narodowej Księstwa Cieszyńskiego (19 X 1918), powstania Polskiej Komisji Likwidacyjnej Galicji i Śląska Cieszyńskiego (28 X 1918), przekazania władzy cywilnej Józefowi Piłsudskiemu przez	• ocenia polityczne starania Polaków w przededniu odzyskania niepodległości • ocenia rolę, jaką odegrał Józef Piłsudski w momencie odzyskania

	Piłsudskiego, Romana Dmowskiego - wymienia pierwsze ośrodki władzy na ziemiach polskich - omawia okoliczności przejęcia władzy przez Józefa Piłsudskiego	(18 XI 1918) - identyfikuje postacie: Ignacego Daszyńskiego, Jędrzeja Moraczewskiego, Ignacego Jana Paderewskiego - określa zasięg wpływów pierwszych ośrodków władzy - opisuje działania pierwszych rządów polskich po odzyskaniu niepodległości - omawia dążenia władz polskich do uzyskania	powołaniu Tymczasowego Naczelnika Państwa (22 XI 1918), powołania rządu Ignacego Jana Paderewskiego (I 1919) - przedstawia sytuację międzynarodową jesienią 1918 r. - wyjaśnia, w jaki sposób sytuacja międzynarodowa, która zaistniała pod koniec 1918 r., wpłynęła na odzyskanie niepodległości przez Polskę	Radę Regencyjną (14 XI 1918), Tymczasowego Komitetu Rządzącego we Lwowie (24 XI 1918) przedstawia założenia programowe pierwszych ośrodków władzy	niepodległości
--	--	--	--	--	----------------

		przez Polskę uznania międzynarod owego			
2. Walka o granicę wschodnią	• wyjaśnia znaczenie terminu: „cud nad Wisłą” • zna daty: Bitwy Warszawskiej (15 VIII 1920), pokoju w Rydze (18 III 1921) • wskazuje na mapie granicę wschodnią ustaloną w pokoju ryskim • przedstawia postawy Polaków wobec zagrożenia niepodległości ze strony bolszewików • wymienia postanowienia	• wyjaśnia znaczenie terminów: koncepcja inkorporacyjna, koncepcja federacyjna, Rada Obrony Państwa • zna daty: „bunt” Żeligowskiego • bitwy nadniemeńskiej (22–28 IX 1920), „buntu” Żeligowskiego (9 X 1920) • identyfikuje postacie: Romana Dmowskiego, Józefa Piłsudskiego,	• wyjaśnia znaczenie terminu linia Curzona – zna daty: układu z Symonem Petlurą (IV 1920), powołania Rady Obrony Państwa (VII 1920), włączenia Litwy Środkowej do Polski (III 1922) • identyfikuje postacie: Symona Petlury, Tadeusza Rozwadowskiego, Władysława Sikorskiego, Siemiona Budionnego • wskazuje na mapie tereny zajęte przez Armię Czerwoną do sierpnia 1920 r. • porównuje koncepcję inkorporacyjną	• zna daty: utworzenia Zachodnioukraińskiej Republiki Ludowej (X/XI 1918), polskiej ofensywy wiosennej (1919), powstania Tymczasowego Komitetu Rewolucyjnego Polski (VII 1920), przekazania Wilna przez bolszewików Litwinom (VII 1920), bitwy pod Zadwórzem (1920), bitwy pod Komarowem (31 VIII 1920) • identyfikuje postacie: Feliksa Dzierżyńskiego, Juliana Marchlewskiego • przedstawia przyczyny i przebieg konfliktu polsko-	• ocenia postawę Polaków wobec ekspansji ukraińskiej w Galicji Wschodniej • ocenia postanowienia pokoju ryskiego

	pokoju ryskiego	Lucjana Żeligowskiego, Wincentego Witosa, Michaiła Tuchaczewskiego • omawia koncepcje polskiej granicy wschodniej • wskazuje na mapie miejsca bitew stoczonych z Rosjanami w 1920 r. • omawia przebieg Bitwy Warszawskiej i jej skutki • przedstawia, w jaki sposób Polska przyłączyła ziemię wileńską	i federacyjną • opisuje przebieg ofensywy bolszewickiej w 1920 r. • przedstawia przebieg i skutki kontrofensywy polskiej w 1920 r.	-ukraińskiego pod koniec 1918 i 1 1919 r. • omawia okoliczności podjęcia przez wojska polskie wyprawy kijowskiej i jej skutki	
--	--------------------	--	--	--	--

3. Kształtowanie się granicy zachodniej i południowej	• wyjaśnia znaczenie terminu plebiscyt • –zna datę wybuchu powstania wielkopolskiego (27 XII 1918) • wskazuje na mapie obszar Wolnego Miasta Gdańska, obszary plebiscytowe • wymienia wydarzenia, które miały wpływ na kształt zachodniej granicy państwa polskiego • wyjaśnia, jakie znaczenie dla niepodległej Polski miał	• zna daty: plebiscytu na Warmii, Mazurach i Powiślu (11 VII 1920), plebiscytu na Górnym Śląsku (20 III 1921), trzeciego powstania śląskiego (V–VII 1921) • identyfikuje postacie: Ignacego Jana Paderewskiego, Wojciecha Korfanteo • wskazuje na mapie obszar powstania wielkopolskiego • omawia przebieg i skutki powstania	• zna daty: przybycia Ignacego Jana Paderewskiego do Poznania (26 XII 1918), pierwszego powstania śląskiego (VIII 1919), zaślubin Polski z morzem (10 II 1920), podziału Śląska Cieszyńskiego (VII 1920), drugiego powstania śląskiego (VIII 1920) • identyfikuje postacie: Józefa Dowbora-Muśnickiego, Józefa Hallera • wskazuje na mapie zasięg powstań śląskich, Śląsk Cieszyński • przedstawia okoliczności zaślubin Polski z morzem	• wyjaśnia znaczenie terminu konwencja górnośląska • opisuje konflikt polsko-czechosłowacki i jego skutki • przedstawia proces kształtowania się zachodniej i północnej granicy państwa polskiego	• ocenia postawę Polaków wobec sytuacji politycznej w Wielkopolsce w końcu 1918 r. • ocenia przyczyny klęski Polski w plebiscycie na Warmii, Mazurach i Powiślu • ocenia postawę Polaków wobec walki o polskość Śląska
---	--	--	---	---	--

	dostęp do morza	wielkopolskie go • omawia okoliczności plebiscytów Warmii, Mazurach i Powiśla oraz na Górnym Śląsku • przedstawia przyczyny i skutki powstań śląskich			
4. Rządy parlamentarne	• wyjaśnia znaczenie terminów: Naczelnik Państwa, konstytucja marcowa • zna daty: uchwalenia konstytucji marcowej (17 III 1921), wyboru Gabriela Narutowicza na	• wyjaśnia znaczenie terminów: system parlamentarny, czynne i bierne prawo wyborcze, hiperinflacja, wojna celna • zna daty: pierwszych wyborów do sejmu ustawodawcz	• wyjaśnia znaczenie terminów: mała konstytucja, partyjniactwo • zna datę wprowadzenia podziału na województwa (1919), uchwalenia małej konstytucji (20 II 1919) • wymienia postanowienia małej konstytucji • omawia	• –wyjaśnia znaczenie terminów: sejm ustawodawczy, Zgromadzenie Narodowe, kontrasygnata • identyfikuje postacie: Romana Rybarskiego, Maurycego Zamoyskiego, Jana Baudouin de Courtenaya • przedstawia okoliczności pierwszych	• ocenia pozycję ustrojową Naczelnika Państwa • ocenia rządy parlamentarne w Polsce w latach 1919–1926

	prezydenta (XII 1922) • identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Gabriela Narutowicza, Stanisława Wojciechowskiego • omawia postanowienia konstytucji marcowej	ego (26 I 1919), zabójstwa prezydenta Gabriela Narutowicza (16 XII 1922) • identyfikuje postacie: Wincentego Witosa, Wojciecha Korfanteo, Ignacego Daszyńskiego, Władysława Grabskiego • charakteryzuje zadania, jakie stanęły przed władzami odradzającej się Polski	okoliczności i skutki zamachu na prezydenta Gabriela Narutowicza • przedstawia przejawy kryzysu rządów parlamentarnych • charakteryzuje rządy parlamentarne w Polsce w latach 1919–1926	wyborów prezydenckich • charakteryzuje scenę polityczną II Rzeczypospolitej • wyjaśnia wpływ słabości politycznej rządów parlamentarnych na pozycję międzynarodową II Rzeczypospolitej	
5. Zamach majowy i rządy sanacji	• wyjaśnia znaczenie terminów: zamach majowy,	• wyjaśnia znaczenie terminów: piłsudczy, obóz	• wyjaśnia znaczenie terminów: dekret, nowela sierpniowa, Bezpartyjny Blok Współpracy z	• –wyjaśnia znaczenie terminów: grupa pułkowników, grupa zamkowa, Obóz Zjednoczenia	• charakteryzuje polski autorytaryzm na tle przemian

	sanacja, konstytucja kwietniowa • zna daty: początku zamachu majowego (12 V 1926), uchwalenia konstytucji kwietniowej (23 IV 1935) • identyfikuje postać Józefa Piłsudskiego, Ignacego Mościckiego • opisuje skutki polityczne i ustrojowe zamachu majowego • charakteryzują rządy sanacyjne • przedstawia postanowienia konstytucji kwietniowej	sanacyjny, autorytaryzm, wybory brzeskie, proces brzeski • zna daty: dymisji rządu i prezydenta Stanisława Wojciechowskiego (14 V 1926), wyborów brzeskich (XI 1930), procesu brzeskiego (1932) • identyfikuje postacie: Wincentego Witosa, Stanisława Wojciechowskiego, Macieja Rataja • omawia przyczyny	Rządem, Centrolew, „cuda nad urną” • zna daty: uchwalenia noweli sierpniowej (2 VIII 1926), wyboru Ignacego Mościckiego na prezydenta (1 VI 1926), śmierci Józefa Piłsudskiego (12 V 1935) • identyfikuje postacie: Walerego Sławka, Edwarda Rydza-Śmigłego, Władysława Sikorskiego • przedstawia politykę sanacji wobec opozycji • omawia rządy sanacyjne po śmierci Józefa Piłsudskiego	Narodowego • zna daty: powołania rządu „Chjeno-Piasta” (10 V 1926), powstania BBWR (1928), powstania Centrolewu (1929), Kongresu Obrony Prawa i Wolności (29 VI 1930), powstania OZN-u (1937) • identyfikuje postacie: Kazimierza Bartla, Adama Koca • porównuje pozycję prezydenta w konstytucjach marcowej i kwietniowej	politycznych w Europie • ocenia zamach majowy i jego wpływ na losy II Rzeczypospolitej i jej obywateli • ocenia metody, jakimi władze sanacyjne walczyły z opozycją polityczną
--	---	---	---	---	--

		zamachu majowego • charakteryzuj e przebieg zamachu majowego			
6. Gospodarka II Rzeczypospolitej	• wyjaśnia znaczenie terminów: Polska A i Polska B, Centralny Okręg Przemysłowy • wskazuje na mapie obszar Polski A i Polski B, obszar COP-u, Gdynię • wymienia różnice między Polską A i Polską B • wyjaśnia, jaką rolę gospodarczą odgrywał Centralny	• wyjaśnia znaczenie terminu reforma walutowa • zna daty: reformy walutowej Władysława Grabskiego (1924), rozpoczęcia budowy Gdyni (1921), rozpoczęcia budowy COP-u (1937) • identyfikuje postacie: Eugeniusza Kwiatkowskie go, Władysława	• wyjaśnia znaczenie terminu reforma rolna • zna daty: ustawy o reformie rolnej (1920 i 1925), początku wielkiego kryzysu (1929) • przedstawia problemy gospodarcze, z jakimi borykała się Polska po odzyskaniu niepodległości • omawia założenia i realizację reformy rolnej • charakteryzuje wielki kryzys gospodarczy w Polsce	• wyjaśnia znaczenie terminu magistrała węglowa • wskazuje na mapie przebieg magistrali węglowej • opisuje sposoby przewycięzania trudności gospodarczych przez władze II Rzeczypospolitej • przedstawia działania podjęte w celu modernizacji gospodarki Polski w dwudziestoleciu międzywojennym	• ocenia wpływ reform Władysława Grabskiego na sytuację gospodarczą II Rzeczypospoli tej • ocenia znaczenie portu gdynskiego dla gospodarki II Rzeczypospoli tej • ocenia gospodarczą działalność Eugeniusza Kwiatkowskieg

	Okręg Przemysłowy	Grabskiego • omawia reformy rządu Władysława Grabskiego • przedstawia przyczyny budowy portu w Gdyni i jego znaczenie dla polskiej gospodarki • przedstawia założenia 4-letniego planu gospodarczego o Eugeniusza Kwiatkowskiego i jego realizację			o
7. Społeczeństwo odrodzonej Polski	• wyjaśnia znaczenie terminu analfabetyzm • omawia strukturę	• wyjaśnia znaczenie terminów: asymilacja narodowa, asymilacja	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>numerus clausus</i> • opisuje sytuację społeczną Polski w międzywojennej	• zna daty: przeprowadzenia spisów powszechnych w II Rzeczypospolitej (1921 i 1931),	• ocenia położenie mniejszości narodowych w II Rzeczypospoli

	narodowością i wyznaniową II Rzeczypospolitej • wyjaśnia, w jaki sposób władze odrodzonego państwa polskiego walczyły z analfabetyzmem	państwowa, getto ławkowe • zna datę reformy Janusza Jędrzejewicza (1932) • identyfikuje postać Janusza Jędrzejewicza • przedstawia strukturę społeczną II Rzeczypospolitej • wyjaśnia, na czym polegać miała asymilacja narodowa i państwowa • omawia rozwój edukacji w II Rzeczypospolitej	Polsce • charakteryzuje politykę władz II Rzeczypospolitej wobec Ukraińców • omawia stosunki polsko-żydowskie • wymienia przykłady wyższych uczelni funkcjonujących w II Rzeczypospolitej	zbliżenia się Ruchu Narodowo-Radykalnego do Obozu Narodowego (1937) • charakteryzuje przykłady realizacji polityki asymilacyjnej w latach 30. XX w.	tej • ocenia politykę władz II Rzeczypospolitej wobec mniejszości narodowych
8. Osiągnięcia	• wyjaśnia	• wyjaśnia	• wyjaśnia znaczenie	• wyjaśnia znaczenie	• charakteryzuj

II Rzeczypospolitej	znaczenie terminu Enigma • identyfikuje postać Władysława Reymonta • przedstawia najważniejsze osiągnięcia kultury polskiej w dwudziestoleciu międzywojennym	znaczenie terminów: • zna datę otrzymania Literackiej Nagrody Nobla przez Władysława Reymonta (1924) • identyfikuje postacie: Stefana Żeromskiego, Zofię Nałkowską, Marię Dąbrowską, Witolda Gombrowicza, Juliana Tuwima, Stanisława Ignacego Witkiewicza • wymienia przedstawicieli polskiej literatury w	terminów: modernizm, ekspresjonizm, funkcjonalizm, lwowska szkoła matematyczna • identyfikuje postacie: Brunona Schulza, Eugeniusza Bodo, Franciszka Żwirki, Stanisława Wigury • wymienia przedstawicieli nauk matematycznych, twórców filmu i sztuki w Polsce międzywojennej • przedstawia rozwój kinematografii polskiej w dwudziestoleciu międzywojennym	terminów: awangarda, styl narodowy, katastrofizm, formizm, skamandryci, <i>art déco</i>, Awangarda Krakowska, • zna daty: powstania PKP (1926), powstania PLL LOT (1929) • identyfikuje postacie: Tadeusza Kotarbińskiego, Floriana Znanieckiego, Stefana Banacha, Hugona Steinhausa • wymienia architektów tworzących w okresie II Rzeczypospolitej i ich osiągnięcia • przedstawia nurty w polskiej literaturze oraz grupy poetyckie, jakie rozwinęły się w okresie	e kierunki w sztuce i architekturze II Rzeczypospolitej • ocenia dorobek kultury i nauki polskiej w okresie międzywojennym
---------------------	--	---	---	--	---

		dwudziestolecie międzywojenne • prezentuje osiągnięcia polskiej literatury w okresie dwudziestolecia międzywojennego • wymienia osiągnięcia polskich naukowców w dziedzinie nauk matematycznych		dwudziestolecie międzywojenne	
9. II Rzeczpospolita na arenie międzynarodowej	• zna datę układu polsko-francuskiego (II 1921) • identyfikuje postać Józefa Piłsudskiego • wymienia sojusze, jakie	• wyjaśnia znaczenie terminów: „korytarz”, polityka równowagi i „równych odległości” • zna daty:	• wyjaśnia znaczenie terminu Międzymorze • zna daty: układu w Rapallo (1922), układu w Locarno (1925) • przedstawia koncepcję Józefa	• wyjaśnia znaczenie terminu wojna przewencyjna • wyjaśnia, jaki wpływ na pozycję międzynarodową Polski miały układy w Rapallo i Locarno • wyjaśnia, jaki	• ocenia pozycję II Rzeczypospolitej na arenie międzynarodowej

	zawarła Polska w dwudziestoleciu międzywojennym • wyjaśnia, które z nich miały stanowić gwarancję bezpieczeństwa II Rzeczypospolitej	układu polsko-rumuńskiego (III 1921), traktatu polsko-radzieckiego o nieagresji (1932), polsko-niemieckiej deklaracji o niestosowaniu przemocy (1934) • identyfikuje postać Józefa Becka • omawia stosunek państw sąsiednich do II Rzeczypospolitej • charakteryzuje stosunki polsko-radzieckie i polsko-	Piłsudskiego dotyczącą prowadzenia polityki zagranicznej i przykłady jej realizacji • omawia ideę Międzymorza i wyjaśnia przyczyny jej niepowodzenia • wskazuje zagrożenia, jakie stwarzały dla Polski układy z Rapallo i Locarno • opisuje polską politykę zagraniczną w latach 30. XX w.	wpływ na pozycję międzynarodową Polski miały polsko-radziecki traktat o nieagresji i polsko-niemiecka deklaracja o niestosowaniu przemocy	
--	---	--	---	--	--

		-niemieckie w dwudziestole ciu międzywojen nym			
10. Polska w przededniu II wojny światowej	- zna daty: paktu Ribbentrop– Mołotow (23 VIII 1939), polsko- -brytyjskiego sojuszu polityczno- wojskowego (25 VIII 1939) - wskazuje na mapie obszary, które na mocy paktu Ribbentrop– Mołotow miały przypaść III Rzeszy i ZSRS - przedstawia żądania, jakie III Rzesza wysunęła	- wyjaśnia znaczenie terminów: eksterytorial ność - zna daty: zajęcia Zaolzia przez Polskę (2 X 1938), polsko– brytyjskich gwarancji pomocy w razie ataku Niemiec (IV 1939), wypowiedzen ia przez Niemcy deklaracji niestosowani u przemocy z Polską (IV	- zna daty: przedstawienia po raz pierwszy propozycji tzw. ostatecznego uregulowania spraw spornych między Polską a Niemcami (X 1938), przedstawienia po raz ostatni propozycji tzw. ostatecznego uregulowania spraw spornych między Polską a Niemcami (III 1939), przemówienia sejmowego Józefa Becka (5 V 1939) - wyjaśnia, w jakich okolicznościach	- przedstawia przyczyny konfliktu polsko- -czechosłowackiego o Zaolzie - charakteryzuje relacje polsko- -brytyjskie i polsko- -francuskie w przededniu II wojny światowej - wyjaśnia, jaki wpływ miały brytyjskie i francuskie gwarancje dla Polski na politykę Adolfa Hitlera	- ocenia postawę rządu polskiego wobec problemu Zaolzia - ocenia postawę społeczeństwa polskiego wobec żądań niemieckich

	wobec Polski w 1938 r. wymienia postanowienia paktu Ribbentrop–Mołotow	1939) - identyfikuje postacie: Joachima von Ribbentropa, Wiaczesława Mołotowa, Józefa Becka - wskazuje na mapie Zaolzie, tzw. „korytarz” - omawia postawę władz II Rzeczypospolitej wobec żądań niemieckich - wyjaśnia, jakie znaczenie dla Polski miało zawarcie paktu Ribbentrop–Mołotow	nastąpiło włączenie Zaolzia do II Rzeczypospolitej - wyjaśnia, jakie cele przyświecały polityce zagranicznej Wielkiej Brytanii i Francji wobec Polski w 1939 r. - przedstawia okoliczności zawarcia paktu Ribbentrop–Mołotow		
--	---	--	--	--	--

Wymagania edukacyjne są dostosowane do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia.

Każdy nauczyciel indywidualnie ustala, które działy realizuje w danym semestrze.

[1] Historia. Program nauczania. Szkoła podstawowa. Klasy 4-8, Anita Plumińska-Mieloch

[2] Podstawa programowa nauczania historii w szkole podstawowej

[3]Statut Szkoły Podstawowej nr 323 im. Polskich Olimpijczyków w Warszawie